

Umělec legionářem, učí se děti

INSPIRACE Česká škola bez hranic vytvořila materiály o tom, jak se čeští umělci zapojili do 1. světové války

JUDITA MATYÁŠOVÁ

Malíř František Kupka nebo sochař Otto Gutfreund jsou známí hlavně díky výtvarné tvorbě. Málokdy se však mluví o jejich aktivitách v první světové válce. Nový výukový program mapuje osudy deseti českých výtvarníků-legionářů, kteří uprchli do zahraničí, sloužili ve Francii, Rusku a Itálii, ale na svůj domov nikdy nezapomněli. Přináší tak školákům zajímavé informace o známých osobnostech, kteří si plně uvědomovali, co znamená pojem vlastenectví.

Podklady a pracovní listy pro učitele základních a středních škol vytvořil tým občanského sdružení Česká škola bez hranic (ČSBH). „Pro děti, které studují v Čechách, je téma emigrace, vlastenectví stále ještě téměř neznámé. Učí se hlavně fakta, ale nemají konkrétní představu o tom, co to znamenalo, opustit domov, bojovat za svou vlast,“ komentuje vznik programu místopředsedkyně sdružení Česká škola bez hranic Iva Jirovská.

Tato mezinárodní organizace sdružuje spolky, které v zahraničí vyučují děti z českých rodin. ČSBH funguje již jedenáct let, za tu dobu vypracovala metodiku pro bilingvní výuku a nyní přicházejí s tématem umělci-legionáři, kterou jistě ocení učitelé v Česku.

Kde bojoval Kupka

Mezi umělci figurují známá jména jako František Kupka, Otto Gutfreund, Emil Filla, Vojtěch Preissig nebo Oskar Brázda, ale také méně známí umělci, které tak díky projektu mohou žáci i jejich učitelé objevit: František Parolek, Kamil Cipra, Antonín Číla, František Mička a Jan Angelo Zeyer.

Z výukových listů se například školáci dozvědí, jak spletitá byla životní cesta Františka Kupky, který odešel již v roce 1895 do Francie a s krátkými přestávkami tam strávil celý život. Na počátku první světové války vstoupil jako dobrovol-

Výtvarníci v československých legiích

Výukový program Výtvarníci v československých legiích vytvořilo občanské sdružení České školy bez hranic.

Metodické listy představují příběhy deseti českých výtvarníků, kteří bojovali v první světové válce.

Program je vytvořen na míru pro studenty základních a středních škol.

Na webu www.csbh.cz jsou zdarma ke stažení dějepisné a výtvarné listy.

V Paříži už proběhl první výtvarný workshop. Děti s pedagogem navštívily Galerii Messine, kde byla výstava sochaře Otty Gutfreunda. Nakreslily obrázky inspirované jeho tvorbou.

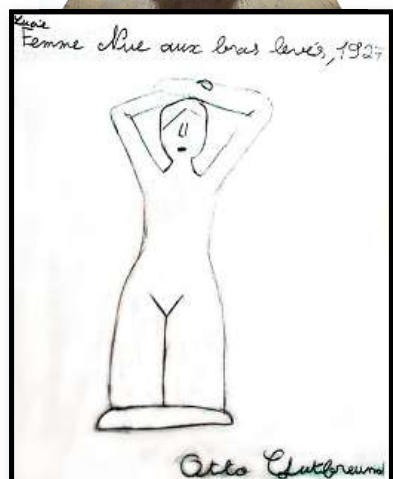
OTTO GUTFREUND
Hlava Dona Quijota
(1911-12)

• Dotvořte portrét starého muže. Přidělte mu vlasy, klobouk, brýle, ...

OTTO GUTFREUND
Ženský akt
s rukama
za hlavou (1927)

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

Mezi méně známé příběhy patří osud malíře a fotografa Františka Parolky, který byl v československé legii v Rusku. Stal se průzkumníkem, zakresloval mapy a pozice nepřátelských vojsk. V roce 1917 Parolek založil fotografickou laboratorii při Československé střelecké brigádě, se svou skupinou fotografoval celou válku. Na počátku první světové války vstoupil jako dobrovol-

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

Mezi méně známé příběhy patří osud malíře a fotografa Františka Parolky, který byl v československé legii v Rusku. Stal se průzkumníkem, zakresloval mapy a pozice nepřátelských vojsk. V roce 1917 Parolek založil fotografickou laboratorii při Československé střelecké brigádě, se svou skupinou fotografoval celou válku. Na počátku první světové války vstoupil jako dobrovol-

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

Mezi méně známé příběhy patří osud malíře a fotografa Františka Parolky, který byl v československé legii v Rusku. Stal se průzkumníkem, zakresloval mapy a pozice nepřátelských vojsk. V roce 1917 Parolek založil fotografickou laboratorii při Československé střelecké brigádě, se svou skupinou fotografoval celou válku. Na počátku první světové války vstoupil jako dobrovol-

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

Mezi méně známé příběhy patří osud malíře a fotografa Františka Parolky, který byl v československé legii v Rusku. Stal se průzkumníkem, zakresloval mapy a pozice nepřátelských vojsk. V roce 1917 Parolek založil fotografickou laboratorii při Československé střelecké brigádě, se svou skupinou fotografoval celou válku. Na počátku první světové války vstoupil jako dobrovol-

ník do francouzské cizinecké legie. Krátce nato byl však Kupka raněn a musel z aktivního boje odejít. Vrátil se do Paříže, kde pomáhal utvářet nové pluky. Navrhoval také uniformy, prapory i vyznamenání.

Jak přijít o dobré učitele

ŠKOLA

Radky Kvačkové

Málokdy přijde do redakce text, s nímž se lze ztotožnit bez výhrad. Teď přibyl jeden z EDUin, společnosti, která se zabývá vzděláváním. Reaguje na skutečnost, že s koncem letošního roku se nemalé učitelé v českých školách ocitne v situaci, kdy budou muset odejít ze školství, protože jim bude chybět zákonem předepsané magisterské vzdělání. „Přítom jde velmi často o vynikající pedagogy, kteří za léta praxe zis-

kali mnohem více znalostí a dovedností, než je schopné poskytnout studium na pedagogické fakultě. Hledáme proto způsob, jak obecně, nejen v učitelské profesi, uznávat neformální vzdělání,“ píše se v prohlášení EDUin. „Nabídka, že takový učitel může na svém místě zůstat, když začne ještě letos studovat pedagogickou fakultu, je totiž jen zdánlivě vstřícná. Nedozví se většinou nic nového, bude mít méně času na práci s dětmi a společnost bude zbytečně utrácet za jeho studium.“

Svatá pravda. Přítom by opravdu stačilo ověřit dovednosti učitele třeba nějakou komisí. Tak, jak se to už dneska může dělat, a taky dělá, v některých jiných profesích.

Konečně někoho napadlo, že točit medailonky o vynikajících učitelích může být stejně zajímavé, jako točit je o hercích nebo sportovcích. No, zatím je nebude vysílat televize, i když autory mají být dobří dokumentaristé. Časem je najdete na webu Chciucit.cz, který má být spuštěn v březnu. Zároveň tam budete moci navrhnout další pedagogy, kteří by si takový portrét zasloužili.

Výzkumníci z německého Ulmu se zabývali otázkou, proč děti v pubertě přestávají bavit učení. Mají totiž k dispozici čtyři, z něhož vyplývá, že zatímco více než polovina šestiletých

děti považuje učení za zábavnou činnost, ve věku třinácti let je stejného názoru jen šest procent školáků.

Takže v čem že je ten problém? V Ulmu došli k názoru, že se starší žáci učí příliš intenzivně a mají málo pohybu, což by mohlo nahrávat Marii Putnové z TOP 09, která už léta bojuje za víc hodin tělocviku. Jenomže tak to výzkumníci v Ulmu nemyslí. Říkájí, že je třeba spíš snížit tlak na výkon, ale hlavně vyjít vstříc individuálním potřebám žáků. Ty ovšem ve věku starších žáků souvisejí, jak známo, hlavně s hormony. Proto by bylo nejlepší buď hormony do procesu výuky nějakým způsobem zapracovat, nebo začít s učením dřív, aby

se člověk stačil naučit do puberty co nejvíce. Pokračovat ve vzdělávání by pak mohl třeba zase v důchodu.

Čína přísně zakázala kouření na základních, středních a také v mateřských školách. Z agenturní zprávy nevyplývá, jestli se to týká jenom učitelů, nebo taky žáků. V každém případě jde o pokrok.

Na druhou stranu je otázka, jak se budou chovat skalní kuřáci k žákům, když si nebudou moci dát mezi hodinami pár šluků. Dým, který se tak často vlní z oken a dveří našich sboroven, napovídá, že učitelské povolání se bez drogy vykonávat možná ani nedá.

KRÁTCE

DISKUSE

Studenti diskutovali v parlamentu

PRAHA Členové České středoškolské unie diskutovali v minulých dnech se zástupci ministerstva školství, pražského magistrátu a Národního ústavu pro vzdělávání. Pod záštitou poslankyně Niny Novákové z TOP 09 se uskutečnil první kulatý stůl unie středoškolských na parlamentní půdě – poprvé na téma „Student jako pasivní objekt, nebo partner školy?“. Středoškolaři i poslankyně se plánují v obdobném formátu setkávat pravidelně. Česká středoškolská unie sdružuje představitele žákovských samospráv gymnázií a středních odborných škol z různých koutů republiky (předsedové studentských

rad a parlamentů). Nedávno na sebe upozornila projektem „Ne dabingu: Učme se jinak“ a také předvolební debatou „Budoucnost českého vzdělávání“. Jejím hlavním cílem je hájit a prosazovat názory středoškolských, a to zejména ve vztahu k ministerstvu, zřizovatelům škol a legislativcům. Aktuálně ji zajímá společná část maturitní zkoušky, neformální vzdělávání a e-learning. kva

PRAXE

Naučí vysokoškoláky konstruovat

BRNO Tradiční konkurenti spojují své síly ve prospěch výuky. Dva nejvýznamnější producenti automobilových světlometů v ČR Automotive Lighting a Hella Autotechnik začínají v těchto dnech společnými silami vyučovat volitelný předmět na brněnské VUT. Studentům čtvrtých ročníků tak za podpory univerzity prostředkují spojení mezi akademickými znalostmi a praxí. Zájemci zcela první spolupráci tohoto typu poskytnou za částkem letního semestru Fakulta strojního inženýrství VUT. Odborníci seznámí zájemce s principy konstrukce světlometů. Tímto způsobem se firmy chtějí podílet na rozvoji potenciálu mladých talentů

a zprostředkovat jim spojení s budoucími zaměstnavateli. V průběhu semestru tak budou studenti ve stálém kontaktu se specialisty a budou mít možnost s nimi vést diskusi nejen o tématech souvisejících s výukou, ale i o těch, které se týkají možnosti profesního uplatnění, požadavků na znalosti a dovednosti, nebo o aktuální nabídce volných pracovních míst. kva

ÚMRTÍ

Zemřel Milan Jelínek

BRNO Masarykova univerzita přišla o jednu ze svých významných osobností. Minulý týden zemřel ve věku 90 let první polistopadový rektor univerzity Milan Jelínek, známý lingvista, který se věnoval jazykové kultuře a stylistice. Mi-

lan Jelínek se narodil v roce 1923 v Brně. Zúčastnil se protinacistického odboje, vstoupil do komunistické strany, po invazi vojsk Varšavské smlouvy do Československa se ale zapojil do disentu a nespěl pod svým jménem publikovat. Na Masarykově univerzitě začal působit ihned po druhé světové válce, vystudoval zde češtinu, ruštinu a srbochorvatštinu. Roku 1964 získal profesuru, v letech 1962 až 1964 působil mimo jiné

Když už jsem na škole...

IVO MOŽNÝ
sociolog

VYHRAZENO MOŽNĚMU

Málokterý obor u nás za posledních dvacet let vzrostl pětinašobně, a to ze solidního základu. České vysoké školy to dokázaly. Při založení České republiky procházela vysokými školami desítna populačního ročníku, dnes je to polovina.

Mnoho i velmi inteligentních lidí je ale stále přesvědčeno, že vlastně jenom navlékáme mase trumbelínů akademický talár. Zmasovění vysokých škol je cestou do pekla.

Je i není. Tedy: nemuselo by být. Aby začalo fungovat jak má a může, musíme se loučit s některými představami o tom, jak má vysoká škola vypadat a k čemu je. Jde to těžko.

Předmětem nepochopení se stalo už samo vnitřní dělení univerzitního vzdělávání do tří stupňů: bakalářského, magisterského a doktorandského. Počáteční odpor i uvnitř fakult byl masivní: co je to za blbost, poloviční vysokoškolař? A doktorské studium, proč ne, tak jsme přejmenovali už komunisty zavedené kandidáty věd, není-liž pravda?

Není. Bakalářský stupeň je odpovídá na globalizaci a sofistikaci obšlužných společenských systémů. Tedy třeba úřednictva. Pro stovky tisíc zaměstnanců nejrůznějších podob a stupňů správy bývala standardním vzděláním maturita. Jenže dnes i tajemník malé obce, kde kdysi býval jediným vysokoškolařem pan farář, pracuje v evropském kontextu: má partnerskou obec v Holandsku a ta mu poskytuje mnohé inspirace. Peníze na jejich realizaci vyjednává s Brusel. Chce to odpovídající rozhled a kompetence. Zrovna tak sestra v nemocnici stojí před přístroji, o kterých se kdysi jen snilo i lékařům, a odlišuje lékaře před kdysi pro ně výlučnými úkony, které by je s rostoucí masou pacientů zavalily. Střední školy nestačí ani u právních koncipentů, jak je vidět na zdoluhavosti našich soudních řízení...

Místo maturantů nastupují tedy bakaláři, ti opovrhovaní půlvysokoškolaři. Bez nich jsme už i jen v evropské konkurenci ztraceni. Jenže: Kdo se jednou dostane na vysokou školu, drží se tam, nejméně pět let. Platí tu známé „věžňovo dilema“: vyhovovalo by mi bakalářské vzdělání, ale když musím předpokládat, že ostatní budou pokračovat, byl bych blázen, kdybych na škole nezůstal. A k tomu už vícekrát zmíněná motivace vysokých škol mít co nejvíce studentů...

Ale pak je tu ještě nepochopení rozdílu mezi školami, které vychovávají specialisty pro povolání, která už tu jsou, a těmi, které vychovávají adaptabilní absolventy i pro doby, až polovina dnešních povolání zanikne. Ale o tom jindy.

jako děkan filozofické fakulty. V letech 1990 až 1992 byl rektorem Masarykovy univerzity. kva

OCENĚNÍ

Univerzita ocenila nejlepší absolventy

PRAHA Od února již bývalý rektor Univerzity Karlovy Václav Hampl stihl minulý týden ještě ocenit nejlepší absolventy. Cenu rektora získalo letos přes dvacet studentů, kteří obdrželi diplom a finanční odměnu. Mezi oceněnými je například Jana Filipová, jež absolvovala obor učitelství biologie a chemie pro SŠ a která pro účely diplomové práce vytvořila soubor výukových materiálů. Cenu získal i Michal Eid z 2. lékařské fakulty UK, který po dobu studia působil na Transplantační jednotce FN v Motole. bar